

باسمه تعالی

طرح درس

سال تحصیلی و نیم سال تحصیلی: ۱۴۰۴-۱۴۰۵ (نیم سال اول)

دانشکده: کشاورزی		گروه: ترویج و آموزش		رشته: توسعه روستایی	
کشاورزی		کشاورزی		گرایش: توسعه کشاورزی	
نام درس: برنامه ریزی فضایی و آمایش سرزمین	مقطع: ارشد	تعداد واحد: ۲ نظری	نوع واحد: اختیاری	پیش نیاز: ندارد	
نام و نام خانوادگی: شهبلا چوبچیان		مرتبه علمی: دانشیار	شماره دفتر کار: ۰۲۱-۴۸۲۹۲۳۲۹	تلفن داخلی دفتر کار: ۲۳۲۹	
نشانی پست الکترونیک مدرس: shahlachooobchian@gmail.com					
محل، ساعت ها و روزهای تشکیل کلاس					
روزهای هفته	ساعت	مکان تشکیل کلاس			
دوشنبه	۱۲-۱۰:۳۰	آموزش			

شرح درس

در این درس، دانشجویان با اصول و روشهای برنامه ریزی فضایی و آمایش سرزمین و تکنیکهای مربوطه آشنا خواهند شد.

هدف کلی

آشنایی و شناخت دانشجویان از اصول و روشهای برنامه ریزی فضایی و آمایش سرزمین

اهداف ویژه

- * آشنایی با مفاهیم برنامه ریزی فضایی و آمایش سرزمین
- * شناسایی تکنیکهای برنامه ریزی فضایی و آمایش سرزمین
- * تدوین پروژههای برنامه ریزی فضایی و آمایش سرزمین

فعالیت های یادگیری دانشجویان

از دانشجویان انتظار می رود:

- * دانشجوی موظف است در قالب یک پروژه، تجربه یکی از کشورهای در حال توسعه را در زمینه دستیابی برنامه ریزی فضایی آماده و در طی یک جلسه در کلاس درس ارائه نماید.
- * دانشجوی موظف است در قالب یک پروژه، تکنیکهای برنامه ریزی فضایی و آمایش سرزمین تدریس شده را انجام دهد.

برنامه پیشنهادی جهت ارائه در کلاس (براساس سرفصل مصوب)

هفته	سرفصل مطالب مورد بحث
۱	آشنایی با مفاهیم کلیدی آمایش سرزمین و برنامه ریزی فضایی (۱)
۲	آشنایی با مفاهیم کلیدی آمایش سرزمین و برنامه ریزی فضایی (۲)
۳	ریشه‌ها و بنیانهای برنامه‌ریزی منطقه‌ای
۴	آشنایی با سیر تکاملی بنیانهای فکری در زمینه آمایش سرزمین و برنامه ریزی فضایی
۵	ابعاد فضایی در تحلیل مسائل توسعه
۶	شکل‌گیری و رشد اندیشه‌های توسعه منطقه‌ای (۱)
۷	شکل‌گیری و رشد اندیشه‌های توسعه منطقه‌ای (۲)
۸	سازمان فضایی و آمایش سرزمین
۹	بررسی تجربه آمایش سرزمین در اتحادیه اروپا
۱۰	بررسی تجربه آمایش سرزمین در فرانسه
۱۱	بررسی تجربه آمایش سرزمین در هلند
۱۲	بررسی تجربه آمایش سرزمین در آمریکا
۱۳	بررسی تجربه آمایش سرزمین در کشورهای اسکاندیناوی
۱۴	بررسی تجربه آمایش سرزمین در چین
۱۵	مطالعه تطبیقی وضعیت ایران با تجربه جهانی
۱۶	ارائه دانشجویان
۱۷	امتحان پایان ترم

موضوعات پیشنهادی جهت فعالیت های یادگیری دانشجویان

- * بررسی تجربه یکی از کشورهای در حال توسعه و مقایسه آن با یکی از کشورهای پیشرفته
- * تحویل پروژه در خصوص تکنیکهای تدریس شده

روش ارزشیابی

انجام عملی فعالیت‌های یادگیری در کلاس، تکالیف	۲۵ درصد
حضور در کلاس و مشارکت در بحث‌ها	۲۵ درصد
جمع‌بندی و ارزیابی نهایی	۵۰ درصد

منابع

- کلانتری، خلیل، چوبچیان، شهلا، ۱۳۸۹، برنامه‌ریزی منطقه‌ای در ایران: اقدامات و چالش‌ها، فصلنامه تخصصی جامعه‌شناسی، سال پنجم، شماره یکم، ص ۹۷-۱۱۴.
- توفیق، فیروز، ۱۳۸۴، آمایش سرزمین، تجربه جهانی و انطباق آن با وضع ایران، مرکز مطالعات و تحقیقات شهرسازی و معماری ایران، تهران.
- کلانتری، خلیل و عبدالله زاده، غلامحسن، ۱۳۹۳، برنامه ریزی فضایی و آمایش سرزمین، انتشارات فرهنگ صبا، تهران.
- کلانتری، خلیل، ۱۳۹۱، مدلهای کمی در برنامه‌ریزی، منطقه‌ای، شهری و روستایی، انتشارات فرهنگ صبا، تهران.
- زبیری، کرامت‌الله، ۱۳۸۰، اصول و روشهای برنامه‌ریزی منطقه‌ای، انتشارات دانشگاه یزد.
- عظیمی، ناصر، ۱۳۸۲، روش شناسی شبکه سکونتگاهها، وزارت مسکن و شهرسازی.
- جوزی، سید علی، پوراصغر سنگاچین، فرزاد، ایرانخواهی، مهدی، کاظمی مقدم، فاطمه، ۱۳۹۳، مبانی آمایش سرزمین و برنامه‌ریزی منطقه‌ای، ناشر علم کشاورزی ایران، تهران.

- عظیمی، میکایل، ۱۳۹۴، برنامه‌ریزی و توسعه در ایران، نشر علم، تهران.
- رضوانی، محمد و مهدی نوجوان، ۱۳۹۹، آمایش سرزمین، دانشگاه پیام نور، ایران، تهران.
- چوپچیان، شهلا، مومنی هلالی، هادی، ۱۴۰۰، تصمیم‌گیری چند معیاره، کاربرد تکنیک‌های ORESTE و رویکرد تلفیقی SWOT - AHP (تصنیف) - انتشارات نقشینه قلم (چاپ سوم)، آذر ۱۴۰۰.
- Evan, A, W. (2004). Economics and land use planning, Blackwell: Oxford.
- Nha, D. V. (2017). The Role of Land-Use Planning on Socioeconomic Development in Mai Chau District, Vietnam. Redefining Diversity & Dynamics of Natural Resources Management in Asia, Volume 2, 87-111. doi:10.1016/b978-0-12-805453-6.00007-3
- Hersperger, A. M., Oliveira, E., Pagliarin, S., Palka, G., Verburg, P., Bolliger, J., & Grădinaru, S. (2018). Urban land-use change: The role of strategic spatial planning. *Global Environmental Change*, 51, 32-42. <https://doi.org/10.1016/j.gloenvcha.2018.05.001>.
- Alys Solly. (2020). Land use challenges, sustainability and the spatial planning balancing act: Insights from Sweden and Switzerland, European Planning Studies, DOI: 10.1080/09654313.2020.1765992.
- Rachmawati, R. (2021). Urban Development, Land Use, and Spatial Planning for Settlements: Lessons Learned from Yogyakarta City, Indonesia. *Am. J. Econ. Sociol.*, 80: 757-775. <https://doi.org/10.1111/ajes.12393>.
- Song X, Cao M, Zhai K, Gao X, Wu M and Yang T. (2021). The Effects of Spatial Planning, Well-Being, and Behavioral Changes During and After the COVID-19 Pandemic. *Front. Sustain. Cities* 3:686706. doi: 10.3389/frsc.2021.686706.
- Akbari, Z., Imani, B., Pourramzan, E., Choobchian, S., Siamian, N., Sklenička, P., ... & Azadi, H. (2025). How to protect productive lands to ensure food security: The case of Northern Iran. *Land Use Policy*, 158, 107685. <https://doi.org/10.1016/j.landusepol.2025.107685>.
- Dalir, M., Choobchian, S., & Abbasi, E. (2025). Identifying the relative importance of cultivating medicinal plants in improving rural livelihoods. *Environmental Development*, 101159. <https://doi.org/10.1016/j.envdev.2025.101159>.
- Farmandeh, E., Choobchian, S. & Karami, S. (2025). Decoding the water-energy-food nexus: validating indicators amidst climate change and agro-societal shifts. *Discov Sustain* 6, 522 (2025). <https://doi.org/10.1007/s43621-025-01357-9>.